

Leden 2022 Zamyšlení VI.

„Skloň se k nám hříšným“ (z Modlitby zasvěcení Božímu milosrdenství)

„Jsem hříšník“

Kdo jsem, já člověk, před Bohem v Nejsvětější Trojici (srov. Iz 6, 3)? Kdo jsme pro Nejsvětějšího Boha my lidé?

Ve jménu pravdy musíme pokorně přiznat: jsme hříšníci. Je to bolestné konstatování, protože naráží na naši osobní hrdost, a ještě více: protože zasazuje ránu víře v naši jedinečnost, která je někde v hloubi našich srdcí. Této pravdě však nelze nijak uniknout.

Takové jedinečné setkání s Boží svatostí zažil sv. Petr, který při pohledu na Ježíšův zázračný úlovek ryb padl na kolena a prosil ho: „Odejdi ode mě, Pane, neboť jsem člověk hříšný“ (Lk 5, 8). Tuto pravdu o univerzálnosti naší hříšnosti potvrdil sv. apoštol Jan ve svém prvním listu: „Říkáme-li, že jsme bez hříchu, klameme sami sebe a pravda v nás není. Říkáme-li, že jsme nezhřešili, děláme z něho lháře a jeho slovo v nás není.“ (1 Jan 1, 8.10).

O příčinách této situaci píše sv. Pavel v Listu Římanům a poukazuje na prvotní hřích, kterého se dopustili první rodiče: „Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili. Smrt však vládla od Adama až po Mojžíše i nad těmi, kdo hřešili jiným způsobem než Adam. On je protějšek toho, který měl přijít.“ (Řím 5, 12.14). Katechismus katolické církve říká: „po tomto prvním hříchu svět zaplaví pravá „invaze hříchu“: bratrovražda spáchaná Kainem na Ábelovi a všeobecná zkaženost vyplývající z hříchu. V dějinách Izraele se hřích často jeví především jako nevěra Bohu smlouvy a jako přestoupení Mojžíšova zákona. I po Kristově vykoupení se hřích mezi křesťany objevuje mnoha způsoby“ (srov. KKC, 401). Katechismus v tomto prohlášení odkazuje mimo jiné na učení 2. vatikánského koncilu: „To, co poznáváme skrze Boží zjevení, je v souladu se zkušeností. Neboť když se člověk podívá do svého srdce, všimne si, že je také nakloněn zlu a že je ponořen do rozmanitého zla, které nemůže pocházet od dobrého Stvořitele. Tím, že odmítá považovat Boha za svůj počátek, ničí svůj správný postoj ke svému konečnému cíli i celý svůj řádný postoj, ať už k sobě samému nebo k druhým lidem a ke všemu stvořenému“ (Pastorační konstituce o církvi v moderním světě, Gaudium et spes, 13).

Podobně se vyjádřil i papež František v knize Milosrdenství je jméno Boží, když na otázku: „Proč jsme hříšníci?“ odpověděl: „Protože existuje prvotní hřích. To je fakt, který se dá zažít. Naše lidská přirozenost je zraněná. Dokážeme rozeznat dobro a zlo, víme, co je špatné, snažíme se jít cestou dobra, ale kvůli své slabosti

padáme a volíme zlo. Je to důsledek prvotního hříchu, který si uvědomujeme skrze zjevení. Příběh o hříchu Adama a Evy, o vzpouře proti Bohu, o kterém čteme v Knize Genesis, používá velmi názorný jazyk, aby ukázal něco, co se skutečně stalo na počátku lidstva.“

Jan Pavel II., když psal v knize Paměť a identita o prvotním hříchu a o hříšné podstatě člověka s ním související, odkazoval na učení obsažené v díle sv. Augustina O Božím státě. „Svatý Augustin charakterizoval s velkým pochopením povahu tohoto hříchu v následující formuli: „láska k sobě samému až k negaci Boha“ (De Civitate Dei, XIV, 28). Byla to sebeláska, která dohnala první rodiče k původní neposlušnosti, která dala podnět k rozšíření hříchu v lidských dějinách. S tím souvisí slova z Knihy Genesis: „Jako Bůh poznáte dobro a zlo“ (Gen 3, 5), to znamená, že budete sami rozhodovat o tom, co je dobré a co zlé. Na tuto sebelásku přišla odpověď až s Kristem, který miloval Boha až k negaci sebe sama. Tento pravý druh lásky byl skutečně vtělením a velikonocemi Krista – v důsledku jeho přechodu z tohoto světa k Otci skrze utrpení, smrt a vzkříšení. Potom, jak píše sv. Pavel, byli jsme ospravedlněni vírou (srov. Řím 5, 1). Byla nám navracena důstojnost Božích dětí. Tím, že žijeme křesťanskou vírou a láskou, jsme spaseni skrze naději. „V naději jsme již spaseni,“ protože vidíme, jak se to v nás naplňuje (srov. Řím 8,24). V tomto prohlášení sv. Pavla jsou dva momenty (spása a naděje), které se týkají tří různých časů. Nejprve je minulý čas: naše spasení je již dokonáno na kříži našeho Pána Ježíše Krista. Apoštol národů totiž píše: „My, Boží nepřátelé, byli s Bohem smířeni smrtí jeho Syna“ (Řím 5, 10). Potom je budoucí čas: tato spásná událost nám dává naději na šťastnou budoucnost: „Tím spíše nás smířené zachrání jeho život. Poslušností jednoho jediného mnozí se stanou spravedlivými“ (Řím 5, 10.19). V tomto smyslu, díky naději, která pochází z naší víry v Ježíše Krista a v Jeho spásné dílo, „jsme již spaseni“. Tato naděje oživuje náš současný život, který je životem v Ježíši Kristu. Proto, jak říká sv. Pavel: „Můžeme se chlubit Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, skrze něhož jsme nyní smířeni.“ (srov. Řím 5, 11) Nakonec třetí dimenze: současnost. Nyní se tedy naše naděje naplňuje v plném a šťastném životě, protože se nejen chlubíme Bohem, ale také dostáváme „hojnost milosti a spravedlnosti“ (srov. Řím 5, 17).

V těchto třech časových dimenzích bychom měli prožívat realitu Kristovy smrti a vzkříšení, které v nás začalo přijetím svátosti křtu. Bohužel, kvůli zranění lidské přirozenosti prvotním hříchem, jsme nakloněni hříchu. Jsme neustále v pozici, kdy zůstáváme Bohu nevěrní. To z nás dělá stále hříšné lidi. Proto v modlitbě Ave Maria – „Zdrávas Maria“, kterou v roce 1566 papež Pius V. konečně zařadil do římského breviáře, čímž ji oficiálně uznal za modlitbu církve, je dojemná výzva k Marii, aby se modlila „za nás hříšné“. Když sv. Jan Pavel II. zasvětil svět Božímu milosrdenství, prosil Boha podobně: aby se ve své milosti ráčil sklonit „nad námi, hříšnými“.

Láska k sobě samému až k negaci Boha

Hříšnost je však možné zažít pouze tehdy, když se člověk setká s Boží svatostí. Jen tak o sobě může poznat plnou pravdu. Pokud naopak Boha odstraní z horizontu svého života, vnitřně se ztratí – neví, kdo vlastně je, odkud pochází, ani jaký je smysl a konečný cíl a smysl jeho života. V jeho životě už není místo pro hřích – v lepším případě tam mohou být chyby a omyly. Pak přichází jeho sebeláska, která podle sv. Augustina usiluje o první místo dokonce až k negaci a pohrdání Bohem. To byl podle Augustina v podstatě Adamův hřích. Je to také zvláštní druh sebelásky, která má podobu bezmezné pýchy, která umožňuje člověku soudit i samotného Boha.

V novověku, zejména v osvícenství, které programově odmítalo křesťanství, byly takové postoje přítomny zejména ve Francii 18. století. Vrcholu však dosáhly v životě a díle člověka, který se okázale považoval za ateistu a zastávce čistě materialistického vidění světa: u francouzského filozofa a encyklopedisty barona Paula Henri'ego de Holbacha, který žil v letech 1723-1789. V části díla s názvem „Systém přírody“ se ujal problematiky posledních věcí, které člověka po smrti čekají. Už na začátku předem odmítl ve své filozofii možnost existence jak Boha, tak nesmrtelnosti lidské duše. Připustil však čistě hypotetickou možnost jak Boží existence, tak toho, že po smrti před Ním bude stát člověk a zodpovídat za svůj život. Proto si připravil jakousi obrannou řeč, či spíše obžalobu, kterou by pak měl člověk pronést k Nejvyššímu.

V první části tohoto projevu by měl člověk jako „ctnostný ateista“ podle Holbacha zdůvodnit svůj ateismus poukazem na nedokonalost světa stvořeného Bohem, který svou podobou dává více argumentů, že Bůh neexistuje, než že existuje. Proto by měl Nejvyššímu přímo vytýkat: *„Bože Otče, který ses učinil neviditelným pro své dítě! Nepředstavitelná a latentní síla, kterou jsem nemohl odhalit! Odpusť mi, kdyby tě moje omezená mysl neviděla v přírodě, kde se vše zdálo nezbytné! Odpusť, pokud mé citlivé srdce nedokázalo rozpoznat tvoje majestátní rysy pod rysy tyрана, kterého pověřivý muž uctívá a chvěje se strachem. V této hromadě protichůdných vlastností, kterými tě tvoje představitelství obdařila, jsem viděl jen klam. Jak tě můj nedokonalý zrak mohl vidět v přírodě, ve které smysly mohly poznávat pouze hmotné bytosti a nestálé formy? S pomocí těchto smyslů jsem měl poznat tvou duchovní bytost, kterou mé smysly nebyly schopné zakusit? Mohla by pro mě být tvoje díla, často škodlivá i prospěšná tvorům mého druhu, nevyvratitelným důkazem tvé laskavosti? Mohl můj slabý mozek, který musel vše posuzovat podle sebe, posoudit tvoje plány, tvoji moudrost a inteligenci, když mi celý vesmír ukazoval jen nepřetržité prolínání řádu a nepořádku, dobra a zla, povstání a zániku? Mohl bych vzdát hold tvé spravedlnosti, když jsem tak často viděl triumf provinění a slzy ctnosti? Mohl jsem rozeznat hlas moudrého tvora v těch nejednoznačných, rozporuplných a naivních věštbách, které v tvůj prospěch kázali*

podvodníci v různých částech země, které jsem právě opustil? Pokud jsem nechtěl věřit, že existuješ, bylo to proto, že jsem nevěděl, čím bys mohl být, kam by mohl být umístěn nebo jaké vlastnosti bychom ti mohli přisuzovat. Moje nevědomost je odpustitelná, protože nemohla být napravena; moje mysl se nemohla sklonit před autoritou několika lidí, kteří přiznali, že vědí o tvé bytosti tak málo jako já; neustále se hádali a souhlasili spolu jen tehdy, když mi panovačně přikázali vzdát se svého rozumu, který jsi mi dal."

V druhé části své obhajoby by se tento „ctnostný ateista“ měl ve své osobní dobrotě přirovnat k dobrotě samotného Boha. Navíc by se měl Bohu představit jako někdo, kdo zcela naplnil Jeho zákony ve vztahu k bližnímu. Holbach si tedy vložil do úst tato slova: *„Ale, ó Bože, miluješ-li svá stvoření, miloval jsem je i já. Snažil jsem se je udělat šťastnými ve světě, ve kterém jsem žil. Pokud jsi stvořil rozum, pak věz, že jsem ho vždy poslouchal. Miluješ-li ctnost, věz, že mé srdce ji vždy ctilo. Nikdy jsem ji neurazil a sám jsem ji v rámci svých sil uplatňoval ve svém životě: byl jsem laskavým manželem a otcem, upřímným přítelem, věrným a horlivým občanem. Podal jsem pomocnou ruku nešťastným, utěšoval ztrápené. I kdyby chyby mé povahy byly škodlivé pro mě nebo zraňovaly ostatní, nikdy jsem neublížil chudákovi nespravedlivými skutky. Nepřipravil jsem chudého o živobytí, nebyl jsem lhostejný k slzám vdovy ani k sirotčí stížnosti. Pokud jsi z člověka udělal společenskou bytost, pokud jsi chtěl, aby společnost existovala a byla šťastná, pak věz, že jsem byl vždy nepřítelem všech, kteří ji utlačovali nebo podváděli, aby měli prospěch z jejího neštěstí."*

„Ctnostný“ ateista by měl podle Holbacha ospravedlňovat své chyby, kterých se za svého života dopustil, tím, že od Boha Stvořitele dostal takové rysy své povahy, které ho vedly k ne vždy správným volbám a rozhodnutím. Jinými slovy, za všechny lidské chyby v životě může sám Bůh, protože ho stvořil jako nedokonalou bytost. *"Moje chyby byly výsledkem temperamentu, který jsi mi dal, okolností, do kterých jsi mě uvedl bez mého souhlasu, nápadů, které naplňovaly mou mysl bez mé vůle. Pokud - jak ujišťují lidé - jsi dobrý a spravedlivý, pak mě nemůžeš potrestat za představitivost a za chyby způsobené vášněmi, které byly nutným důsledkem tělesné konstituce, kterou jsem od tebe obdržel. Nemohu se tedy bát ani děsit osudu, který mi připravuješ. Tvoje dobrota by nedovolila, aby mě potrestaly nevyhnutelné chyby. Proč jsi mi raději neodepřel život, než abys mě povolal do řady inteligentních bytostí a nechal mi zhoubnou svobodu stát se nešťastným?"*

Nakonec byl Holbach připraven vynést nad samotným Bohem následující větu: *„Kdybys mě chtěl potrestat přísným a věčným trestem za to, že jsem uposlechl rozumu, který jsi mi dal, kdybys mě měl potrestat za mé přeludy, kdybys byl našťvaný, že jsem slabý a padl jsem do pasti, kterou jsi mi nastražil ze všech stran - byl bys nejkrutějším a nejnespravedlivějším z tyranů. Nebyl bys Bůh, ale zlomyslný démon. Musel bych se podřítit tvému zákonu a naplnit tvou krutost, ale byl bych hrdý, kdybych alespoň dočasně shodil tvé otravné jho."*

Sebeláska až k negaci a pohrdání Bohem. Výše uvedený Holbachův úsudek o Bohu lze směle považovat za jakési „krédo“ lidské pýchy. Ne nadarmo se řadí na první místo mezi všemi hlavními hříchy, z nichž pocházejí další hříchy.

Láska k Bohu až k negaci sebe

Boží odpovědi na lidskou sebelásku přinesl a uskutečnil Ježíš Kristus v postoji: „Boží láska až k negaci sebe sama.“ Sv. Pavel psal v Listu Filipánům o kenosis, tedy o dvojnásobném sebevzdání Božího Syna, který „nás miloval až do krajnosti“ (srov. Jan 13, 1), naplňující spasitelskou vůli jeho Otce: *„byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži.“* (Flp 2, 6-8). Se slovy sv. Pavla souzní i autor Listu Hebrejům, který o Kristu napsal toto: *„Ježíš za svého pozemského života přinesl s bolestným voláním a slzami obět modliteb a úpěnlivých prosb Bohu, který ho mohl zachránit před smrtí; a Bůh ho pro jeho pokoru slyšel. Ačkoli to byl Boží Syn, naučil se poslušnosti z utrpení, jímž prošel, tak dosáhl dokonalosti a všem, kteří ho poslouchají, stal se původcem věčné spásy, když ho Bůh prohlásil veleknězem podle řádu Melchisedechova.“* (Žid 5, 7-10). Pán Ježíš pozval své učedníky k dílu záchrany světa skrze kříž a řekl jim: *„Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě. Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však přijde o život pro mě a pro evangelium, zachrání jej. Co prospěje člověku, získá-li celý svět, ale ztratí svůj život?“* (Mk 8, 34-36).

V dějinách církve si mnoho svatých zvolilo cestu, jak následovat pokorného Ježíše, s láskou nesoucího kříž za spásu světa. Mezi nimi význačné místo zaujímá sv. František z Assisi. Ve svém životě se stal tak podobným Kristu, že se říkalo, že když někdo viděl sv. Františka, ve skutečnosti viděl samotného Krista. Dodnes podněcuje fantazii mnoha lidí, kteří se odvolávají k četným legendám a pověstem, které se k němu vztahují. V jedné pověsti anonymní autor ukázal, jak bratr Matěj zkouší pokoru sv. Františka. *„Svatý František žil s bratrem Matějem, velmi svatým mužem, který udělal mnoho díky milosti Božího Slova a své rozumnosti, a kterého si světec velmi vážil. Když se jednou svatý František vracel z lesa, kde žil a modlil se, a už z lesa vycházel, bratr Matěj ho potkal a chtěl vyzkoušet, jak je pokorný. Proto řekl svatému Františkovi: „Proč za tebou? Proč za tebou? Proč za tebou?“ Svatý František odpověděl: „Co to říkáš, bratře Matěji?“ „Protože celý svět tě následuje, každý tě chce vidět, slyšet a poslouchat. A ty nejsi ani krásný, ani nemáš velké znalosti nebo moudrost, ani nejsi urozeného původu! Tak proč za tebou jde celý svět?“ Sv. František to poslouchal, celý rozradostněn v duchu, pozdvihl tvář k nebi, dlouho stál s myšlenkami obrácenými k Bohu, a když se probral, poklekl a vzdával díky Bohu. Poté se s velkou vroucností ducha obrátil k bratru Matějovi a řekl: „Chceš vědět, proč mě následuje? Chceš vědět a vědět přesně, proč mě celý svět sleduje? Bylo*

mi to zjeveno skrze nejsvětější Boží oči, které všude hledají dobré i zlé. Neboť tyto blažené a svaté oči neviděly mezi bezbožnými většího hříšníka, bezbožného a hloupějšího, než jsem já; proto, aby vykonal toto podivuhodné dílo, které Bůh zamýšlel vykonal, neviděl na zemi zlé stvoření, a tak si vybral mě, protože Bůh si vybral to, co je v očích světa pošetilé, aby zahanbil moudré. Vybral slabé, aby ponížil silné, a co není vznešeně narozené podle světa a opovrhované, Bůh vybral, aby zahanbil vznešené, mocné a silné. Aby vznešené ctnosti pocházely od Boha, nikoliv od stvoření. A aby se žádné stvoření nechlubilo před Bohem, ale aby se ten, kdo se chlubí, chlubil v Pánu, aby jedinému Bohu byla čest a sláva na věky věků.“ Bratr Matěj byl ohromen, když uslyšel tak pokornou odpověď, řečenou s takovým zápalem ducha. A věděl, že byl sv. František posílen v pravé pokoře, jako pravý pokorný učedník Ježíše Krista.“

Krásný, pololegendární příběh, který nám umožňuje postavit sv. Františka do extrémní opozice vůči postoji reprezentovanému baronem Holbachem. Není však pochyb, že pobožnost sv. Františka ke svatému Kříži a jeho tajemství byla nejhluběji odhalena ve stigmatěch, která obdržel dva roky před svou smrtí. Podle poskytnutých popisů sv. František vystoupil na horu, aby vykonal čtyřicetidenní půst ke cti sv. Michaela archanděla. Na jedné straně pociťoval velké vnitřní povznesení, na druhé straně bolestně prožíval duchovní muka a pokušení. Nejvíce však chtěl být poslušný Boží vůli. Proto, aby ji správně přečetl, „poručil Sociovi, svatému muži oddanému Bohu, aby ve jménu Nejsvětější Trojice otevřel knihu evangelií vzatou z oltáře. Když se tedy při trojím otevření knihy ukázalo, že vždy narazil na popis umučení Páně, muž naplněný Bohem pochopil, že když ve svém aktivním životě napodoboval Krista, měl by se mu nyní připodobnit ve svých mukách a bolestech muk, než opustí tento svět“ (srov. Bonaventura, Biografie větší, XIII, 2).

Nedlouho poté, kolem svátku Povýšení kříže 14. září 1224, František „uviděl ve vidění Boha muže, který nad ním stál, se šesti křídly jakoby rukama roztaženýma a nohama spojenýma, přibitého na kříži. Dvě křídla se zvedala nad hlavou, dvě se natáhla k letu, a dvě zakrývala celé tělo. Když sv. František toto viděl, byl velmi ohromen, ale nevěděl, co to pro něj znamená. Velmi se radoval z laskavého pohledu, jakým se na něj Seraf díval. Jeho krása byla nesmírně uchvacující, ale bylo zdrcující vidět, jak byl přibit na kříž a umučen. Sv. František usilovně přemýšlel, co tato vize znamená, a jeho duch byl velmi znepokojen, když význam pochopil. A když nerozuměl ničemu jistému z tohoto vidění a jeho novost nesmírně zaměstnávala jeho srdce, hle, na rukou a nohou se mu začaly objevovat stopy po hřebech, jak to viděl nad sebou na ukřižovaném muži. Jeho ruce a nohy vypadaly jako uprostřed propíchnuté hřebíky. Hlavičky hřebíků se objevovaly na vnitřní straně ruky a na chodidlech a jejich hroty byly na vnější straně. Také pravá strana jeho těla byla jakoby propíchnutá, měla protáhlou jizvu, která často krvácela, a proto jeho tunika byla prosákla svatou krví“ (srov. Thomas of Celano,

Biography first, 94-95).

Sv. František se ze všech sil snažil skrýt před ostatními tato zvláštní znamení skutečně bolestné blízkosti, kterou mu Kristus udělil. Věděla o nich však sv. Klára a její spolusestry, v jejichž klášteře San Damiano sv. František pobýval, než požádal o přeložení do Portiunculi, kde si přál opustit tento svět a být navždy spojen s Kristem. Svatá Klára mu dokonce vyrobila jakési speciální boty, které svým tvarem měly zklidňovat nohy chudáka poznamenané Kristovými ranami. Svět se měl o Františkových stigmatách dozvědět až po jeho smrti. Jak píše Tomáš z Celana: *„...trpící velmi vážnou nemocí, která uzavřela řadu všech jeho neduhů, nařídil, aby ho položili nahého na zem, aby v poslední hodině, ve které mohl nepřítel ještě zaútočit, bojoval jako "nahý s nahým". Po sundání hábitu byl položen na zem. Jako obvykle otočil obličej k nebi a zíral na svou slávu. Levou rukou si zakryl ránu na pravém boku, aby nebyla vidět. Přišla hodina smrti a po naplnění všech Kristových tajemství šťastně uletěl k Bohu“* (Thomas of Celano, Biografie, 2, 214, 217). Takto dosáhla svého vrcholu Františkova láska k Bohu až k sebezapření.

Tajemství kříže a tajemství milosrdenství

Jak napsal sv. Jan Pavel II. v knize „Paměť a identita“, „původní rozměr hříchu nemohl najít přiměřenou náhradu v žádné jiné formě, než prostřednictvím opačného postoje: *„Boží láska až k sebenegaci.“ Zde se dotýkáme tajemství vykoupění člověka a Duch Svatý nás vede k tomuto poznání. Právě on nám umožňuje tak hluboko proniknout do tajemství kříže a zároveň se naklonit nad propastí zla, jehož pachatelem a obětí na počátku našich dějin byl člověk. K tomu se vztahuje výraz „přesvědčit svět o hříchu“. Toto přesvědčování nemá za cíl odsoudit svět. Jestliže církev v moci Ducha Svatého nazývá zlo jménem, má to jen naznačit možnost nad ním zvítězit. Toto jsou správné rozměry milosrdenství. Bůh v Ježíši Kristu se sklání nad člověkem, aby mu podal ruku, aby ho zvedl pokaždé, když upadne, aby ho neustále zvedal a pomohl mu vydat se Boží mocí novou cestou. Člověk nemůže sám vstát. Potřebuje sílu Ducha Svatého. Pokud tuto pomoc odmítne, dopouští se hříchu, který Kristus nazval „rouháním proti Duchu“ a zároveň prohlásil, že je neodpustitelný (srov. Mt 12, 31). Proč neodpustitelný? Protože v člověku vylučuje touhu po odpuštění. Člověk odpuzuje Boží lásku a milosrdenství, protože se sám považuje za Boha. Myslí si, že to zvládne sám.“*

Toto Boží milosrdenství může zakusit hříšný člověk, když přichází ke svátosti pokání a smíření. Sestra Faustyna mnohokrát psala o jeho zásadním významu pro věčnou spásu, včetně důležitosti samotné zpovědi. Během svého pobytu ve Vilniusu na podzim 1934 se poprvé podělila o to, co sama „prožila ve své vlastní duši“. Ve svém Deníčku (srov. Den. 112-113) napsala, že je důležitá naprostá upřímnost a otevřenost. Nejsvětější a nejmoudřejší zpovědník nemůže násilím vlévat do duše to, co je potřeba, pokud duše není upřímná a otevřená. Neupřímná

a tajnůstkářská duše se v duchovním životě vystavuje velkému riziku a sám Pán Ježíš se takové duši neoddává vyšším způsobem, protože ví, že by jí tyto zvláštní přízně neprospěly. Potom sv. Faustyna zdůrazňuje pokoru. Duše správně neužívá svátosti zpovědi, není-li pokorná. Pýcha udržuje duši v temnotě. Neví a nechce proniknout hluboko do své chudoby, skrývá se a vyhýbá se všemu, co by ji uzdravilo. Jako třetí sv. Faustyna vyzdvihuje poslušnost. Neposlušná duše nezíská žádné vítězství, i kdyby to sám Pán Ježíš přímo vyznal. Nejzkušenější zpovědník takové duši nepomůže. Neposlušná duše je vystavena velkým neštěstím a nedospěje k dokonalosti a v duchovním životě to nezvládne. Bůh velmi štědře zasypává svou milostí, ale poslušnou duši.“

Výše uvedené postřehy sv. Faustyny související se svátostí pokání a smíření, které předává všem lidem žíznícím po odpuštění a posílení ze strany Pána Ježíše, byly dojemně potvrzeny v osobním svědectví, které o ní sestra Faustyna vydala. Zpověď 13. prosince 1936: *„Zpověď Ježíšovi. Když jsem uvážila, že jsem už třetí týden nebyla u zpovědi, rozplakala jsem se při pohledu na hříšnost své duše a na jisté těžkosti. Nebyla jsem u zpovědi, protože to nedovolily okolnosti. Když byla zpověď, já jsem ten den ležela. Druhý týden byla zpověď odpoledne, a já jsem dopoledne odjela do nemocnice. Dnes odpoledne do mého pokoje přišel otec Andrasz a usedl, abych se zpovídala. Neprohodil se mnou předtím ani slovo. Nesmírně jsem se zaradovala, neboť jsem po zpovědi velice toužila. Odhalila jsem celou svou duši, jako obvykle. Otec mi odpovídal na každou drobnost. Cítila jsem se podivuhodně šťastná, že jsem takto (208) mohla všechno říct. Za pokání mi dal litanie ke Jménu Ježíš. Když jsem chtěla přednést potíž, kterou mám s modlitbou těchto litaní, vstal a dává mi rozhřešení. Náhle jeho postava začala silně zářit a vidím, že to není otec A., ale Ježíš. Šaty měl bílé jako sníh a vzápětí zmizel. V první chvíli mě to trochu zneklidnilo, ale po chvíli vstoupil do mé duše jakýsi pokoj, ale všimla jsem si, že Ježíš zpovídá stejně jako zpovědníci, ale přesto mé srdce během té zpovědi cosi zvláště pronikalo, nejprve jsem nemohla pochopit, co to znamená.“* (Den. 817)

Zjevení Pána Ježíše koncem roku 1937 a začátkem roku 1938 prohloubila vědomí sestry Faustyny o tajemství Božího milosrdenství, které se uskutečnilo ve svátosti pokání. O Vánocích 1937 si do Deníčku zapsala: *„Ježíš mi řekl: „Piš, říkej o mém milosrdenství. Řekni duším, kde že mají hledat útěchy, to znamená v tribunále milosrdenství; tam jsou největší zázraky, které se neustále opakují. K získání tohoto zázraku není třeba podniknout dalekou pout' ani konat nějaké vnější obřady, nýbrž stačí s vírou přistoupit k nohám mého zástupce a vypovědět mu svou bídu, a zázrak Božího milosrdenství se plně projeví. I kdyby duše byla jako mrtvola v rozkladu a lidsky vzato by vzkříšení bylo nemožné a všechno by bylo ztracené, u Boha tomu tak není, zázrak Božího milosrdenství křísí tuto duši zcela úplně.“* (Den. 1448). Nedlouho poté, 13. února 1938, sestra Faustyna napsala: *„Dnes mi Pán řekl: Dcero, přistupuješ-li ke svaté zpovědi, k tomuto zdroji mého milosrdenství, vždy na tvou duši stékají moje krev a voda, které vytryskly z mého Srdce a zušlechtují tvou duši.“*

Vždy, když přicházíš ke svaté zpovědi, celá se ponoř do mého milosrdenství s velikou důvěrou, abych na tvou duši mohl vylít hojnost své milosti. Když se přicházíš vyzpovídat, buď si vědoma, že to já sám na tebe čekám ve zpovědnici. Zahaluji svou přítomnost osobou kněze, ale sám působím ve zpovědnici. Zde se setkává ubohost duše s Bohem milosrdenství. Řekni duším, že z tohoto zdroje milosrdenství duše čerpají milosti pouze nádobou důvěry. Bude-li jejich důvěra veliká, má štědrost je bez hranic. Prameny mé milosti zaplavují pokorné duše. Pyšní jsou stále v chudobě a bídě, neboť moje milost se od nich odklání k duším pokorným.“ (Den. 1602)

Díkůvzdání

„Pros za nás hříšné“ – prosíme Marii v modlitbě „Zdravas Maria“. Sestra Faustyna tuto modlitbu pronesla mnohokrát, zvláště když v rukou držela svatý růženec.

„Skloň se k nám hříšníkům...“ požádal 17. srpna 2002 v krakovských Łagiewnikách milosrdného Boha papež Jan Pavel II., když zasvěcoval svět Božímu milosrdenství.

Sestra Faustyna moc dobře věděla, že i přes to, že ze všech sil usilovala o svatost, je slabá a hříšná. Stejně dobře však věděla, že blahoslavená Matka se za ni u svého Syna modlí a přimlouvá se za ni. A že se nad její bídou často sklání především sám milosrdný Kristus. Z toho vědomí se v září 1937 zrodila v její duši velká děkovaná modlitba za všechny milosti, kterými ji Bůh zahrnoval a neustále je uděluje ve svaté zpovědi: *„Děkuji ti, Pane, za tento zdroj velkého milosrdenství, které je nevyčerpatelné. Děkuji za tento pramen milostí mimo mé chápání.“*